

CYNGOR SIR YNYS MON / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL

PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	15 Rhagfyr 2021
TEITL YR ADRODDIAD:	Penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Darparu gwybodaeth am y materion a ystyriwyd gan Banel Dyfarnu Cymru hyd yn hyn (a gyhoeddwyd ers cyfarfod diweddfaf y Pwyllgor ar 16 Mehefin 2021)
ADRODDIAD GAN:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586

1. RHAGARWEINIAD A CHEFNDIR

Sefydlwyd Panel Dyfarnu Cymru (PDC) gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Mae iddo ddwy swyddogaeth statudol:-

1. Ffurfio tribiwnlysoedd, neu dribiwnlysoedd achos interim, er mwyn ystyried adroddiadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) yn dilyn ymchwiliadau gan yr Ombwdsmon i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio â chôd ymddygiad eu hawdurdod; ac
2. Ystyried apeliadau gan aelodau yn erbyn penderfyniad pwyllgor safonau eu hawdurdod eu hunain eu bod wedi torri'r côd ymddygiad (yn ogystal â phenderfynu a roddir caniatâd i apelio yn y lle cyntaf).

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys penderfyniadau a gyhoeddwyd gan PDC yn ystod y cyfnod ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 16 Mehefin 2021. Bwriedir iddo fod yn grynodedd ffeithiol o'r materion a benderfynwyd gan PDC. Mae'r achosion a nodwyd ar gyfer y cyfnod perthnasol ar gael ar [wefan PDC](#).

2. CRYNODEB O'R ACHOSION PERTHNASOL

Mae crynodeb o'r achosion perthnasol wedi'i gynnwys yn **ATODIAD 1**.

2.1 Penderfyniadau a wnaed

APW/003/2020-021/CT– Y Cynghorydd David Poole – 28 Mehefin 2021

2.2 Apeliadau a benderfynwyd

APW-002-2021-022-AT: Y Cynghorydd R Mainon – 2 Tachwedd 2021

3. ARGYMHELLIAD

Nodi cynnwys y crynodebau achos.

Crynodeb o'r Tribiwnlysoedd Achos – Mehefin 2021 – Tachwedd 2021

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
<p>Cynghorydd David Poole</p> <p>Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili</p> <p>APW/003/2020-021/CT</p>	<p>Honiad bod y Cynghorydd David Poole wedi torri'r Côt Ymddygiad ar gyfer Aelodau Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili pan dorrodd baragraffau 6(1)(a), 7(a), 11(1) a 14(1)(a) Côt Ymddygiad y Cyngor.</p> <p>Roedd y Cynghorydd, yn ystod yr holl amseroedd perthnasol, yn arweinydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Roedd wedi bod yn Arweinydd ers mis Mai 2017, a daeth yn Gynghorydd ym mis Mai 2004.</p> <p>(i) Defnyddio ei safle i sicrhau mantais trwy benderfynu prynu cyfranddaliadau mewn cwmni, IQE plc, ar sail gwybodaeth gyfrinachol a dderbyniodd yn rhinwedd ei swydd fel Cynghorydd mewn cyfarfod ar 8 Hydref 2018 (honiad o dorri paragraff 7 (a) y Côt) a thrwy hynny ddwyn anfri ar yr Awdurdod a'i swydd fel aelod (honiad o dorri paragraff 6 (1)(a) y Côt) – (Honiad 1);</p> <p>(ii) Methu â datgelu diddordeb personol a/neu adael cyfarfod ar 18 Chwefror 2019 pan oedd mater yr oedd ganddo ddiddordeb sy'n rhagfarnu ynddo yn cael ei drafod, sef trafodion ariannol gyda'r un</p>	<p>Mewn perthynas â Honiad 1, penderfynodd PDC:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bod gan y Cynghorydd fynediad at wybodaeth gyfrinachol y cyfeiriwyd ati yn y cyfarfod ar 8 Hydref 2018. Er iddo ddatgan yn wreiddiol nad oedd yn gallu cofio a oedd ganddo fynediad, roedd yn derbyn y byddai ganddo fynediad pan gafodd ei gyfweid fel rhan o ymchwiliad yr Ombwdsmon, pan fu iddo dderbyn y byddai ganddo fynediad i'r wybodaeth "heb amheuaeth". Fodd bynnag, roedd yn gwadu bod unrhyw beth yn y wybodaeth honno wedi achosi iddo brynu'r cyfranddaliadau; - Datganwyd mai cymhelliad y Cynghorydd dros brynu'r cyfranddaliadau oedd dangos 'pleidlais o hyder' yn y cynllun adfywio a rhan IQE ynddo. Dyna'r rheswm a roddwyd yn y cyfweiliad, er iddo dderbyn hefyd ei fod wedi gobeithio elwa'n ariannol. Dyma'r rheswm a ailadroddwyd yn fwy diweddar yn ei e-bost ar 4 Mai 2021; - Nododd y Tribiwnlys brofiad yr Ymatebydd a chafodd ei daro'n arbennig gan pa mor agos oedd dyddiad y cyfarfod a dyddiad prynu'r cyfranddaliadau, sef 8 a 22 Hydref yn y drefn honno. Roedd y neges syml yn y llythyr ynghylch gwerth ychwanegol gros (GVA) yn eglur; y byddai pris cyfranddaliadau IQE yn debygol o godi oherwydd iddo wneud elw yn gynt na'r 	<p>Honiad 1</p> <p>Paragraffau 6 (1)(a) a 7 (a); <i>Roedd yr Ombwdsmon o'r farn bod y ffeithiau yn 'awgrymu' bod y ddau baragraff yn y Côt wedi cael eu torri. Roedd yr Ombwdsmon yn credu bod natur y wybodaeth gyfrinachol yr oedd ganddo fynediad iddi wedi ei arwain i brynu'r cyfranddaliadau yn IQE. Roedd y wybodaeth honno'n cynnwys arwyddion ynghylch gwerth tebygol y cyfranddaliadau ac roedd yn ystyried bod y penderfyniad i'w prynu ar ôl gweld y wybodaeth fasnachol sensitif yn dangos "crebwyll hynod o wael" ar ei ran.</i></p> <p>Roedd y Tribiwnlys yn ystyried bod ymddygiad yr Ymatebydd, trwy dorri paragraff 7 y Côt, wedi dwyn anfri ar ei Awdurdod ac, yn arbennig, ei swydd o fel arweinydd.</p> <p>Cyfeiriodd Canllawiau'r Ombwdsmon at yr angen i aelodau fod yn ymwybodol o'r ffaith bod y paragraff yn y Côt yn berthnasol bob amser, ac nid yn unig pan fyddant yn cyflawni dyletswyddau fel aelod. Ar ôl dod i'r canlyniad bod yr Ymatebydd wedi defnyddio ei rôl i geisio sicrhau mantais ariannol iddo'i hun pan brynodd y cyfranddaliadau yn IQE, gan ddibynnu ar y wybodaeth gyfrinachol y cyfeiriwyd ati ym mharagraff 3.2.2, daeth y Tribiwnlys i'r casgliad ei fod o wedi torri paragraff 7 (a).</p> <p>Honiad 2</p>

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
	<p>cwmni (honiad o dorri paragraffau 11 (1) a 14 (1) y Côt) – (Honiad 2)</p>	<p>disgwyl. Gallai'r Ymatebydd fod wedi prynu cyfranddaliadau ar unrhyw adeg cyn 22 Hydref i ddangos 'pleidlais o hyder' yn IQE, ond dewisodd wneud hynny dim ond ar ôl iddo dderbyn y rhagfynegiad hwnnw;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Roedd y Tribiwnlys o'r farn hefyd ei bod werth nodi bod yr Ymatebydd, wrth gyfeirio ei hun, wedi cydnabod bod prynu'r cyfranddaliadau'n beth annoeth i'w wneud. Ond, roedd hynny oherwydd ei fod yn ystyried y byddai hynny'n creu gwrthdaro o safbwynt cynnal trafodaethau ynghylch IQE yn y dyfodol, yn hytrach nac oherwydd na ddylai fod wedi manteisio ar gynnwys gwybodaeth gyfrinachol yr oedd o wedi'i gweld. - O gymryd yr holl faterion hyn i ystyriaeth, daeth y Tribiwnlys i'r casgliad: <ul style="list-style-type: none"> (a) ei bod yn debygol bod yr Ymatebydd wedi ceisio elwa ar y wybodaeth gyfrinachol yr oedd wedi ei derbyn mewn cysylltiad â'r cyfarfod ar 8 Hydref 2018 pan brynodd y cyfranddaliadau. 	<p>Paragraff 11 (1); Cafodd y Tribiwnlys gryn drafferth gyda'r honiad hwn oherwydd geiriad paragraff 10 y Côt. Roedd paragraff 10 (2)(iv) yn diffinio diddordeb personol i gynnwys diddordeb a oedd yn ymwneud â chorff corfforaethol a oedd â lle busnes neu dir yn ardal yr awdurdod ac y mae gwerth y diddordeb ynddo yn fwy na £25,000. Nid oedd yr Ymatebydd yn bodloni pob un o'r profion cysylltiol hynny mewn perthynas â'r cyfranddaliadau yn IQE. Roedd paragraff 10 (2)(a)(ix)(bb) yn ymwneud â chwmnïau, cymdeithasau neu gyrff eraill "a chanddynt ddibenion elusenol". Nid oedd yn gallu gweld bod yr un o'r is-baragraffau hynny, neu unrhyw un arall ym mharagraff 10 (2)(a) y Côt, yn rhoi diffiniad clir o gyfranddaliad yr Ymatebydd fel diddordeb personol. Roedd paragraff 10 (2)(c) yn fwy generig ond roedd yn ymestyn y diffiniad o ddiddordebau personol i gynnwys rhywbeth lle gallai penderfyniad gan yr awdurdod fod wedi effeithio ar sefyllfa ariannol aelod (is-baragraff (i)). Roedd y Tribiwnlys o'r farn bod paragraff 10 (2)(c)(i) yn debygol o fod yn berthnasol i gyfranddaliad Ymatebydd gan y gallai unrhyw benderfyniad ynghylch IQE fod wedi effeithio ar ei sefyllfa ariannol fel cyfranddaliwr. Nid oedd y Tribiwnlys yn gweld perthnasedd paragraff 10 (2)(a)(viii) a godwyd gan yr Ombwdsmon. Y cwestiwn nesaf i fynd i'r afael ag o oedd a oedd yr Ymatebydd wedi mynychu cyfarfod lle cafodd "y busnes hwnnw ei ystyried". Roedd yr Ymatebydd o'r farn na chafodd y busnes</p>

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
			<p>hwnnw ei ystyried; dim ond y 'broses' neu 'system' diwydrwydd dyladwy ar gyfer gwneud y buddsoddiad a ystyriwyd ar 18 Chwefror 2019 ac yn ei e-bost diweddar ar 4 Mai 2021. Fodd bynnag, daeth y Tribiwnlys i'r casgliad y byddai adolygiad Swyddfa Archwilio Cymru o fuddsoddiadau Adfywio Canol Dinasoedd yn amlwg wedi cynnwys archwiliad o'r grant o £38m i IQE. Yn yr ystyr ehangaf, roedd IQE wedi cael ei 'ystyried', naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, yn y cyfarfod.</p> <p>Paragraff 14 (1)(a); Roedd y Tribiwnlys o'r farn fod gan yr Ymatebydd ddiddordeb sy'n rhagfarnu o dan baragraff 12 (1) y Côd. Roedd yn derbyn mai dyna oedd yr achos, a dyna oedd barn y Swyddog Monitro hefyd. Ni adawodd yr ystafell ar 18 Chwefror 2019 pan drafodwyd eitem 11 ac o ganlyniad bu iddo dorri paragraff 14 (1) y Côd.</p> <p>Cosb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mewn perthynas â'r achosion o dorri paragraffau 6 a 7 y Côd, atal dros dro am gyfnod o bum mis; - Mewn perthynas â thorri paragraffau 11 ac 14 y Côd, atal dros dro am gyfnod o ddau fis, gyda'r ddwy gosb yn cydreddeg. <p><u>Pwyntiau Dysgu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ystyriodd y Tribiwnlys Achos Ganllawiau'r Ombwdsmon ar y Côd Ymddygiad. Fel rhan o'r ymgynghoriad ar y Fframwaith Foesegol, efallai y byddai'r Pwyllgor

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
<p>Y Cyngorydd Richard Mainon</p> <p>Cyngor Sir Ddinbych</p> <p>APW/002/2021/0 22/AT</p>	<p>Yn dilyn dadl rhwng un o etholwr y cyngorydd a'r achwynydd ym maes parcio'r siop leol, bu i'r cyngorydd (ar gais yr etholwr) gwyno wrth gyflogwr yr achwynydd am y digwyddiad. Dros gyfnod o rhyw 10 diwrnod (11 i 21 Rhagfyr), bu i'r cyngorydd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ymchwilio a sefydlu lleoliad gwaith yr achwynydd; ymweld â'r lle gwaith hwnnw a siarad â 3 gweithiwr arall am y digwyddiad; ymweld ddwywaith â'r siop leol lle digwyddodd y digwyddiad i ganfod a oedd lluniau teledu cylch cyfyng o'r digwyddiad; gwneud cwyn i gyflogwr yr achwynydd am y digwyddiad ar ran ei etholwr. <p>Hysbyswyd yr achwynydd am y gŵyn gan ei chyflogwr rhyw dair</p>	<p>Apeliodd y Cyngorydd ar y sail:</p> <ul style="list-style-type: none"> nad oedd o wedi bwlio nac aflonyddu'r achwynydd; nad oedd wedi dwyn anfri ar y Cyngor; nad oedd wedi cymryd mantais o'i safle i greu anfantais i'r achwynydd; bod y gosb yn amhriodol, yn ddiangen ac yn ormodol. <p>Caniatawyd i'r apêl fynd yn ei flaen ar sail gyfyngedig:</p> <ul style="list-style-type: none"> nad oedd penderfyniad y Pwyllgor Safonau wedi gwahanu bwlio ac aflonyddu; nid yr un peth yw'r ddau. Nid oedd y penderfyniad wedi nodi sut y daethpwyd i'r canlyniad bod patrwm o ymddygiad neu ymddygiad mynych a oedd yn gyfystyr ag aflonyddu; 	<p>Safonau'n dymuno ystyried argymell unrhyw newidiadau i'r Canllawiau.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mater hyfforddiant i'w amlygu ar ôl yr etholiad ym mis Mai 2022. Y Pwyllgor Safonau i atgoffa aelodau i ddiweddarau eu Cofrestrïo o Ddiddordebau, nid yn unig fel rhan o adolygiad blynyddol, ond pryd a phan fydd y diddordebau hynny'n newid. Y gofyn statudol yw cyn pen 28 diwrnod i newid o'r fath. <p>Canfu'r Tribiwnlys bod y cyngorydd wedi ymddwyn yn fynych trwy gyfrwng cyfres o weithredoedd unigol a gwahanol dros nifer o ddiwrnodau. Er bod y digwyddiadau hyn yn wahanol, a'u bod wedi cael eu hystyried a'u gweithredu ar wahân, roeddent yn ffurfio cyfres o ddigwyddiadau wrth i'r cyngorydd barhau i fynd ar drywydd y gŵyn yn erbyn yr achwynydd ar ran ei etholwr. Yn y cyswllt hwnnw, roedd yn gyfrifol am batrwm o ymddygiad a gafodd ei ddisgrifio'n gywir fel ymddygiad mynych.</p> <p>Bu i'r Tribiwnlys ystyried a oedd yr ymddygiad mynych gyfystyr ag aflonyddu, gan edrych ar yr ymddygiad yn wrthrychol, ond hefyd gan ystyried safbwyntiau'r achwynydd, y cyngorydd a thystiolaeth arall oedd ar gael.</p> <p>Er nad oedd y cyngorydd yn bwriadu aflonyddu ar yr achwynydd, roedd o wedi ymweld â'r gweithle ac wedi mynd ar drywydd y gŵyn. Roedd y gŵyn yn ffeithiol</p>

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
	<p>wythnos yn ddiweddarach. Penderfynodd y cyflogwr mai mater preifat ydoedd a ni chymerodd unrhyw gamau pellach.</p> <p>Daeth y Pwyllgor Safonau i'r casgliad bod y cynghorydd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wedi rhoi'r argraff ei fod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel cynghorydd – para. 2(d) y Côd; • wedi torri para. 4(c) oherwydd bod ei weithredoedd wrth ymweld â gweithle'r achwynydd gyfystyr â bwlio ac aflonyddu; • wedi torri para. 6(1)(a) trwy roi'r argraff ei fod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel cynghorydd a bod posibilrwydd ei fod wedi niweidio enw da'r Cyngor; • wedi torri para. 7(a) wrth ddefnyddio ei safle i greu anfantais i'r achwynydd yng ngolwg ei chyflogwr, trwy weithredu o blaid yr etholwr mewn mater preifat ac am roi'r argraff ei fod yn gwneud hynny yn rhinwedd ei swydd fel cynghorydd. <p>Bu i'r Pwyllgor Safonau atal y cynghorydd dros dro am gyfnod o 2 fis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gellir dadlau yn erbyn casgliad y Pwyllgor Safonau bod ymddygiad y cynghorydd gyfystyr ag aflonyddu; • yn erbyn y gosb. <p>Canfu'r Tribiwnlys Apêl, yn unfrydol, bod y cynghorydd wedi aflonyddu ar yr achwynydd trwy ei weithredoedd yn ystod y cyfnod rhwng 11 a 21 Rhagfyr ac, felly, ei fod wedi torri para. 4(c) y Côd.</p> <p>Cadarnhawyd penderfyniad Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ddinbych ar apêl i Banel Dyfarnu Cymru a chafodd y cynghorydd ei atal am ddau fis.</p>	<p>anghywir (trwy awgrymu ei fod wedi gweld lluniau camerâu cylch cyfyng a bod sain wedi cael ei recordio - nid oedd y naill beth na'r llall yn gywir). Roedd hyn yn awgrymu bod y cynghorydd wedi ochri â'r etholwr o'r dechrau.</p> <p>Roedd y cynghorydd wedi gweithredu mewn ffordd eithafol ac wedi parhau i wneud hynny pan nad oedd hawl ganddo. Roedd wedi mynd ar drywydd y gŵyn, er gwaethaf popeth ac yn fynych, pan ddylai wybod i beidio â gwneud hynny, gan ddechrau gyda'i weithred o fynd i le gwaith yr achwynydd, a oedd yn amlwg yn afresymol.</p> <p>Roedd gan yr achwynydd hawl i ystyried ei bod wedi cael ei haflonyddu er nad dyna oedd bwriad y cynghorydd. Roedd ei weithredoedd gyfystyr â bwlio ac aflonyddu. Roedd ei ymddygiad yn eithafol, yn ddigyfiawnhad ac yn fynych a dylai wybod hynny a dylai wybod y byddai'n creu gofid neu'n cythruddo'r achwynydd. Byddai person rhesymol a oedd yn meddu ar yr un wybodaeth â'r cynghorydd yn meddwl fod hynny gyfystyr ag aflonyddu.</p> <p>Cadarnhawyd cosb y Pwyllgor Safonau. Roedd y canlynol wedi cael eu torri – 4(c) (bwlio), 6(1)(a) (dwyn anfri) a 7(a) (defnyddio safle i greu anfantais). Er bod yr euogrwydd yn ddifeddwl yn hytrach na'n fwriadol, roedd yn eithaf uchel. Er nad oedd yn bwriadu bwlio ac aflonyddu, roedd ei weithredoedd wedi achosi gofid, embaras a phryder. Dylai'r cynghorydd wybod bod mynd ar drywydd y</p>

ATODIAD 1

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
			<p>mater fel hyn yn anghywir. Roedd y niwed a achoswyd i'r achwynydd, yn ei bywyd preifat a'i bywyd gwaith, ac i'r Cyngor yn sylweddol. Roeddent yn achosion difrifol o dorri'r Côd ac nid oedd cerydd yn briodol.</p> <p>Tra ei fod yn weddol amhrofiadol fel cynghorydd, roedd wedi defnyddio ei deitl portffolio gyda'r Cyngor i bwysleisio maint ei awdurdod.</p> <p>Yn arferol, gallai achosion o fwlio ac aflonyddu arwain at atal aelod am dri mis. Cosb y Pwyllgor Safonau o ddau fis oedd y gosb briodol leiaf o dan yr amgylchiadau ac ni fyddai'r Tribiwnlys yn ymyrryd â hynny.</p> <p><u>Pwyntiau Dysgu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bod aflonyddu yn gofyn am batrwm o ymddygiad a gweithredoedd mynych dros gyfnod o amser; • Y gallai'r achwynydd brofi dicter a gofid yn ddiweddarach ac yn dilyn yr ymddygiad mynych. Yn yr achos hwn, nid oedd yr achwynydd yn ymwybodol o'r digwyddiadau nac ymddygiad y cynghorydd nes i'r gŵyn gael ei dwyn i'w sylw rhyw dair wythnos ar ôl iddi gael ei gwneud.